

In dezelfde serie verschenen:

Vergelding

Fatale herkenning

De bonusmafia

De eerste dode

Paniek op de Haarlemmerdijk

Gijzeling in de Jordaan

De IRT-infiltrant

Joop van Riessen

Moord op de tramhalte

Een Anne Kramer-thriller

I

Op de tafel stond een grote kartonnen doos.

‘Echt, jij kunt het.’

Erica was daar nog niet zo van overtuigd, maar ‘nee’ zeggen tegen haar oudere zus vond ze altijd al lastig. Haar leven lang was ze door Thea bij de hand genomen en nu deed haar zus het weer. Alsof de oudste het recht had om te bepalen wat er moest gebeuren. In de hoop dat haar zus het onderwerp zou laten rusten, liep ze de kamer uit, de gang op.

Ze waren inmiddels allebei al in de dertig, scheelden slechts vier jaar, maar Thea gedroeg zich met regelmaat als haar moeder. Misschien kwam dat ook doordat hun ouders jong overleden waren. Cynisch zeiden ze weleens tegen elkaar dat zij jonge wezen waren.

‘Kom nou maar hier,’ riep Thea.

Zuchtend liep ze terug naar de woonkamer.

Haar zus schonk thee voor hen in en praatte intussen gewoon door. ‘In de familie wordt er al zo lang over gepraat, maar niemand kan het.’

‘Hou toch op,’ sputterde Erica. ‘Het is mijn familie niet eens. Jij bent in de Van Raaltes getrouwd; ik ken ze nauwelijks.’

Dat was natuurlijk niet helemaal waar, dat wist ze zelf ook wel. Haar zus was getrouwd met Bertus van Raalte, een smid uit Bloemendaal. Als ze bij hen op bezoek ging, gluurde ze altijd stiekem langs de deurpost in de smederij. Bertus stond daar met ontbloot bovenlijf, glimmend van het zweet, met zware slagen van zijn vuist-

moker roodgloeiend ijzer te bewerken. Die spieren, de oerkracht... van de aanblik kreeg Erica het al warm.

De familie Van Raalte had in Bloemendaal een rijke historie. Generaties woonden en werkten er. Door de jaren heen dijde de familie uit en kinderen, kleinkinderen, neven en nichten zwierven uit over alle windstreken. Zelf kende Erica een paar familieleden, maar door de verhalen van Thea had ze er veel meer over gehoord.

Bertus woonde met Thea in het familiehuis, de plek waar het allemaal begonnen was. Met grote, sierlijke letters stond *PATNA* op de gevel van het oude huis geschreven. Niemand wist wat het betekende en waar het vandaan kwam.

Haar blik ging opnieuw naar de vergeelde kartonnen doos op de tafel.

Bertus en Thea hadden het huis het afgelopen jaar voor een kapitaal gerenoveerd. Tijdens de verbouwing waren op zolder schotten weggebroken; daarachter was de doos tevoorschijn gekomen.

Thea legde haar hand erop. 'Een roemrijk verleden? Smakelijke familiegeheimen?' Ze wees op de stapeltjes papieren, foto's, schriftjes, brieven en krantenartikelen die ze er even eerder uit had gehaald en keurig naast elkaar had gelegd. 'Ik heb er geen verstand van, maar jij wel en dus vind ik dat jij maar eens moet uitzoeken wat dit allemaal is.'

'Denk je dat ik niets anders te...'

'Erica, je zult toch best een zondagmiddag van je kostbare tijd voor mij overhebben? Lees nou eerst eens. Misschien zit er wel een mooi familieboek in, of een historisch verhaal. Wie weet krijg je het nog uitgegeven ook. En ik denk dat je de centjes best kunt gebruiken, toch?'

Thea had makkelijk praten, dacht ze. Als freelance

journalist had ze de afgelopen tijd inderdaad weinig opdrachten gehad. Feitelijk zat ze momenteel zonder werk. Maar welke uitgever zat te wachten op de familiegeheimen van de Van Raaltes uit Bloemendaal?

‘Thea, er worden steeds minder boeken verkocht. Tegelijkertijd krijgen uitgeverijen postzakken vol manuscripten binnen.’ Ze schudde haar hoofd. ‘Geen schijn van kans.’

‘Wel ja, blijf maar rustig teren op de zak van Bas. Chardonnaytje hier, liflafje daar. Waar zou je je druk over maken?’ reageerde Thea cynisch.

Erica verschoot van kleur. Twee jaar geleden was ze bij Bas Kniepstra ingetrokken. Ze was onder de indruk geweest, zowel van zijn grote Amsterdamse herenhuis aan de Bernard Zweerskade als van Bas zelf. Hij was een succesvolle ondernemer die geld als water verdiende. Ooit had ze de pest aan die rijke lui in Zuid gehad, maar dat viel wel mee tegenwoordig. En hij was nog best aantrekkelijk ook. Ze deed steeds vaker alsof ze hem grappig vond en ook alsof ze het lekker vond wat hij met haar deed. Maar over samenwonen had ze lang getwijfeld; hij was vijftig en zij dertig.

Ze had hem bij toeval ontmoet. In de supermarkt had hij voor haar in de rij bij de kassa gestaan. Hij wilde een pak melk in zijn tas doen dat van haar was en toen...

Thea had het onverantwoordelijk en stom gevonden. Met haar opgeheven vingertje had ze Erica gewaarshuwd. ‘Een ouwe vent? Wel bij zijn vrouw weg, maar nog niet gescheiden? Weet je wel waar je aan begint? Dat soort zet jou op een flat en komt dan alleen nog langs om met je naar bed te gaan. En hij doet je ook zo weer weg, hoor!’

Misschien had Erica juist daardoor de kop in de wind gegooid en was bij hem ingetrokken. Bas was best serieus, verweerde ze zich. Ze hadden zelfs een kinderwens.

Zogenaamd dan, want ze moest er niet aan denken en Bas gelukkig ook niet.

Erica genoot van de vrijheid die zijn rijkdom haar verschaftte. Alles kon, alles mocht. Voor zijn werk was Bas veel weg, vaak naar het Midden-Oosten. Zij had dan het rijk alleen, behalve die paar keer per week dat de huishoudster kwam. Ze had tijd genoeg voor een of ander project. Haar verweer begon inwendig af te brokkelen.

‘Luister nou!’ Thea ging onvermoeibaar voort. ‘Mensen zijn gek op roddels en familie verhalen. Alles zit hierin, volgens mij. Allemaal dingen uit de historie. Als je wilt, kun je de hele stamboom van de familie van me krijgen.’ Ze legde haar handen in haar schoot en keek Erica verontwaardigd aan. ‘Wat is dat nou voor moeite om er op z’n minst even naar te kijken? Neem gewoon die doos mee en ga aan de slag!’

‘Als het niets voorstelt, waarom doe je het dan niet zelf?’

Thea zuchtte demonstratief.

‘Ik heb het veel te druk met mijn werk en jij bent schrijfster, ik niet. Ik heb het er ook met Bertus over gehad en hij wil ook graag dat jij het doet.’

Gelukkig kon Thea geen gedachten lezen, maar dat argument gaf de doorslag. ‘Weet hij veel van vroeger? Over zijn familie?’

Even later kusten de zussen elkaar bij de voordeur. Met twee handen droeg Erica de doos naar haar auto.

‘Bel me hoe het gaat!’ riep Thea haar na.

Anne Kramer keek op de wekker. Kwart over drie. De regen kletterde tegen het raam van de slaapkamer.

Ze voelde zich hondsberoerd. Haar spieren deden pijn, haar gezicht gloeide en de hoestbuien hielden niet op.

Ziek zijn was niets voor haar, dagenlang in bed blijven ook niet. Maar vandaag trok ze het echt niet. Ze smeed het dekbed van zich af en strompelde naar de badkamer. Boven de wasbak plensde ze een paar handen vol koud water in haar gezicht.

Afgekoeld trok ze even later het dekbed weer over zich heen en probeerde in slaap te komen. Dat lukte niet, haar gedachten maalden door.

Goed, nu was ze dan echt onderuitgegaan. Al een paar dagen was ze somber, er kon geen lachje meer af. Erger nog, het leek wel alsof ze de hele tijd zomaar in huilen kon uitbarsten.

Burn out? De huisarts had het geopperd. Zij had hardnekkig haar hoofd geschud. 'Je lichaam trekt aan de noodrem, Anne,' had hij gezegd.

Ze wilde het niet weten. 'Hou op,' mompelde ze tegen zichzelf onder haar dekbed. 'Gewoon griep en verder niks.'

Maar een kwartier later was ze nog steeds klaarwaker. Haar hoofd bonsde inmiddels alsof er een heipaal in werd geslagen.

Voor de tweede keer kroop ze uit bed en verdween de badkamer in. Haar spiegelbeeld deed ook al geen goed. Verschrikkelijk.

In het badkamerkastje vond ze geen pijnstillers. Van slapen kwam dus niets. Met moeite liep ze de trap af. Misschien hielp een kop thee.

Vol afkeer overzag ze de troep in de keuken. De afwas stond er nog. Een pakje met kaas lag geopend op de keukentafel, een kuipje margarine stond ernaast. Ze besloot er niet naar te kijken en slaagde erin om een groot glas thee te fabriceren.

Ook de woonkamer was een chaos, met haar jas over een stoel, haar schoenen midden op de vloer, haar tas open naast de bank op de grond, een vies koffiekopje, een ontkurkte fles witte wijn en haar lege glas. Kranten van drie dagen lagen breeduit op de bank. Eén keer in de week had ze een werkster, maar die kwam pas over drie dagen.

Ze smeedt de kranten op de salontafel en liet zich op de bank vallen. Het bonken in haar hoofd werd niet minder. Ze grabbelde in haar tas op zoek naar een stripje aspirine, maar vond haar pistool. Het ding hoorde in de wapenkluis op haar slaapkamer te liggen; Anne wist dat maar al te goed.

Ze staaarde even naar het vuurwapen in haar hand. Gisteren had ze het dan uiteindelijk toch maar opgehaald bij de wapenkamer.

Ze nam een slok van haar thee, maar de beelden van het gevecht in het huis in Spaarndam verschenen genadeloos op haar netvlies. Twee mannen die daar een vrouw en een kind gegijzeld hadden. Eén van de twee greep Anne bij de keel. Ze had geschoten. Toen de tweede op haar af bleef komen, had ze nogmaals de trekker overgehaald.

Daarna werd ze naar huis gestuurd. 'Hangende het onderzoek', zoals dat heette. De Rijksrecherche had haar wapen in beslag genomen. Beelden achtervolgden haar. Na-

tuurlijk, dacht ze eerst. Het was ook nogal niet niks. Maar na een paar dagen, toen ze niets meer voelde, niet meer droomde, was ze toch gewoon weer aan het werk gegaan.

En gisteren ging ze haar pistool dus ophalen in de wapenkamer. Ze had er wat stilletjes bij gestaan terwijl de man in de stofjas haar wapen schoonmaakte en de houder met patronen vulde. Daarna stak hij het haar toe.

‘Het gaat toch wel goed met u, mevrouw Kramer?’ had hij nog gevraagd. ‘Het zal geen kattenpis geweest zijn, die schietpartij.’

Ze had geknikt.

De regenvlagen sloegen nu nog harder tegen de ramen. Buiten was het aardedonker.

Ze zette het theeglas op tafel en hief het wapen omhoog. Hier en daar zag ze kleine krasjes waar de verf was verdwenen en het glanzende metaal te zien was. Het was een vreselijk ding, dat tegelijkertijd haar leven had gered. Ze sloot haar ogen en hield de koude loop van het wapen tegen haar lippen.

Even onherroepelijk als je je leven ermee kon redden, kon je er ook je leven mee nemen, bedacht ze. Waar lag de scheidslijn tussen op een ander schieten en op jezelf? Er waren collega's geweest die...

Boven sloeg een deur. Ze schrok op. Er klonken voetstappen op de trap. Snel stopte ze het wapen terug in haar tas.

Marit stak haar hoofd om de deur en kwam toen de kamer binnen. ‘Waarom slaap je niet?’

‘Blijf maar uit mijn buurt, ik heb griep. En ik barst van de koppijn.’

‘Zal ik een aspirientje voor je pakken?’

Even later lag Anne weer in bed. Het pistool lag veilig in haar kluisje.

Na de presentatie van het boek *Van Raalte, een tijdperk in Bloemendaal* was er enige publiciteit geweest. In een zaterdagbijlage van *Het Parool* had zelfs een interview met haar gestaan.

Erica kende het mediacircus natuurlijk wel een beetje, maar nu waren de pijlen op haar gericht. Ze was zowaar een beetje zenuwachtig geweest; ze zou die zaterdagmiddag moeten signeren bij Scheltema, de grootste boekhandel van Amsterdam. De eerste van een serie sessies, had de uitgeefster gezegd. Die liet er geen gras over groeien.

‘Maar stel je voor,’ had Erica tegen Bas geroepen, ‘dat ik daar zit en niemand het koopt.’

Ze kon zich niet voorstellen dat er mensen speciaal voor dit boek en voor haar naar de winkel kwamen. Zij voelde zichzelf helemaal geen schrijver, dit boek was een debuut en daar zou het waarschijnlijk bij blijven.

Ze was de afgelopen dagen een paar keer stiekem langsgelopen om te zien of er al een aankondiging van haar signeersessie hing. Twee dagen geleden was het raak geweest: een grote affiche met haar foto in de etalage. Erica was snel doorgelopen, bang dat voorbijgangers zouden zien dat ze naar haar eigen foto stond te staren.

Die ochtend had ze de ene na de andere jurk uit de kast getrokken. Bas was er gelukkig niet met zijn ongevraagde en ondeskundige adviezen, al maakte zijn afwezigheid haar keuzes ook niet makkelijker. Uiteindelijk ging de voorkeur uit naar een felrode jurk en hoge hakken. Ze wist dat dat haar goed stond. Langzaam gleden haar handen over haar nog steeds smalle heupen en platte buik.

Het was gelukkig droog en mooi weer, maar het zou

dus ook druk zijn in de stad. Parkeren in de binnenstad was ondoenlijk. Dus had ze in de Beethovenstraat de tram naar de Leidsestraat genomen.

Daar zat ze, tas op schoot, benen over elkaar. Een nerveuze zucht ontsnapte haar. Het liefst had ze alsnog rechtsomkeert gemaakt.

De tram reed de Leidsestraat in. Ze bleef niet zitten tot aan het Koningsplein maar stapte al bij de Prinsengracht uit. Even door de Leidsestraat lopen, even ademen en bijkomen. Toen ze bij de Herengracht aankwam kon ze de ingang van Scheltema zien.

Met lood in de schoenen stapte ze binnen.

Daarna ging alles veel makkelijker dan ze had gedacht. De tijd vergleed snel. Niet dat er rijen voor haar tafel stonden, maar er schoof toch voortdurend iemand aan. Erica zat bijna geen moment alleen.

Er waren mensen die geïnteresseerd vragen aan haar stelden, en sommige bleven zelfs hangen, alsof het haar vrienden waren. Na een uur had ze zo'n twintig boeken gesigineerd, nog een uur later bijna het dubbele.

'Niet gek,' had de man van Scheltema bewonderend gezegd. 'Er zitten hier wel schrijvers voor heel wat minder. Nooit gedacht dat er zoveel belangstelling voor de geschiedenis van Bloemendaal zou zijn.'

Even na drie uur had ze de winkel verlaten, opgelucht over wat nu toch als een klein succes voelde. Ze had Bas zeker wat te vertellen als hij vanavond thuiskwam.

Ze liep de drukke Leidsestraat weer in. Rustig liep ze langs de etalages, stond hier en daar stil en overwoog soms om even een winkel in te gaan. Uiteindelijk besloot ze om toch naar huis te gaan.

Op de brug over de Keizersgracht ging ze op het bankje van het trambokje zitten, haar gezicht naar de zon ge-

keerd, haar ogen gesloten. Er passeerden een paar trams, maar lijn 5 liet lang op zich wachten. Het kon haar niet schelen, ze had geen haast. Wat haar betrof mocht de tram nog wel even wegblijven.

Ze was totaal ontspannen toen er een schaduw over haar heen viel. Direct daarna gebeurde het.

*

Hoofdagent Vera IJzerman en agent Khaled Bouhali surveilleerden door de binnenstad. Ze peddelden op hun snelle politiefietsen door de stad zoals agenten dat al decennia deden, weliswaar niet meer op statige zwarte dienstfietsen maar op lichte, razendsnelle karretjes, met fietshelm. Je bleef er fit bij, dat paste goed bij de strenge eisen rondom de lichamelijke vaardigheden van agenten. Dik zijn kon niet meer.

Vera, moeder van twee kinderen, vond fietsen heerlijk. Toch merkte ze dat er grenzen waren, af en toe raceten ze van het ene incident naar het andere. Na een uur was ze dan buiten adem en moest ze haar fanatieke collega manen tot een wat rustiger tempo.

Ze fietsten op de Nieuwezijds Voorburgwal toen de melding kwam: een incident met een vrouw op de kruising van de Leidsestraat en de Keizersgracht.

‘Er is door verschillende omstanders gebeld,’ kraakte het in de portofoon. ‘Er zou een vrouw overleden zijn bij een tramhalte. Stel een eerste onderzoek in en rapporteer.’

Ze traptten zo hard ze konden op de pedalen. Binnen een paar minuten joegen ze door de Leidsestraat naar de Keizersgracht.

Er was een kleine oploop, midden op de brug. Mensen

verdrongen zich rondom het tramhuisje, aan de kant van Abercrombie & Fitch.

‘Politie!’ Khaled sprong van zijn fiets. ‘Wilt u aan de kant gaan, dan kunnen wij erbij!’

Met fiets en al wrong hij zich tussen de mensen door. Er klonken kreten van ontzetting, hij zag mensen met de hand voor het gezicht weglopen.

Net op het moment dat de laatste pottenkijkers eindelijk aan de kant weken, zag hij een jonge man in de tas van een vrouw graaien die op het bankje van het tramhuisje zat.

Een zakkenroller, flitste het door hem heen. ‘Hé!’

Khaled aarzelde geen moment, drukte zijn fiets in de handen van een man naast hem en sprong erop af. De man draaide zich razendsnel om en sloeg zich een weg tussen de omstanders door. Hij had het geluk dat in de richting die hij koos weinig mensen stonden. Hij stormde de tramheuvel af in de richting van het Leidseplein. Het was er druk, zaterdagmiddag met mooi weer trok duizenden dagjesmensen naar de binnenstad van Amsterdam. Het bood de uitgelezen kans aan de zakkenroller om in de massa te verdwijnen.

Maar voor de jonge agent was de vluchtende man een echte uitdaging. Hij spurte dwars door de mensenmassa achter hem aan. Het was lastig om de mensen voor hem te ontwijken.

‘Politie!’ brulde hij intussen.

Het hielp niet. De zakkenroller laveerde razendsnel en zonder botsingen tussen het winkelende publiek door.

Langzaam, tergend langzaam begon de agent echter terrein te winnen. Toen er nog anderhalve meter tussen hem en zijn prooi zat, nam hij een zweefduik.

Khaled dook ernaast; in plaats van om de zakkenrol-

ler sloeg hij zijn armen om de nek van een jonge vrouw die het uitgilde van schrik. Met een klap kwamen ze samen op straat terecht. De agent zag de benen van de zakkenroller nog net tussen alle andere in de menigte verdwijnen.

Het kostte Vera ondertussen de grootste moeite om bij de vrouw op het bankje te komen.

Ze wist niets van Khaleds wilde achtervolging. Ze had haar fiets aan de brugleuning vastgezet en was naar de halte gelopen. Zo goed ze kon probeerde ze de mensen aan de kant te dirigeren en snel enige orde in de chaos te scheppen.

Even be kroop haar een gevoel van wanhoop toen er vanuit de richting van het Koningsplein luid klingelend een tram aan kwam rijden.

Het gebel van de bestuurder had niet het gewenste effect. De meute op de trambaan liet zich de sensatie niet afpakken en bleef waar ze was.

‘Opzij nou!’ schreeuwde ze, zwaaiend met de armen. Eindelijk stond ze voor de vrouw.

Ze droeg een mooie rode jurk en er lag een tas van bijna dezelfde kleur geopend op haar schoot.

Vera opende haar mond om de vrouw aan te spreken, maar de gelaatsuitdrukking van de doorgewinterde agente bevroor toen ze het gezicht van de vrouw zag.

*

Anne nam met hartgrondige tegenzin de telefoon op. De hoofdpijn was weliswaar minder, maar bij iedere beweging die ze maakte, voelde ze haar spieren.

‘Anne,’ hoorde ze Cok zeggen, ‘hier komt-ie.’

Het was in de loop van de tijd de vaste aankondiging

geworden waarmee de secretaresse van hoofdcommissaris Eerenberg haar met de baas doorverbond.

‘Eerenberg.’ Het klonk als een kort blafje van een hond. Ondanks alles moest ze bijna lachen, wat haar op een hoestbui kwam te staan.

‘Dus je bent echt ziek?’

‘Stelt niet zoveel voor. Dagje of wat onder de wol en ik ben er...’

‘Het zal sneller moeten, Anne.’ Hij gaf haar niet eens de tijd om zelfs maar aan een protest te beginnen. ‘Er is een vrouw dood aangetroffen bij een tramhalte. Een journaliste. Het lijkt op een executie. Henstra’s Theo van Gogh-trauma doemde meteen weer op. Ik heb vanmiddag in de Driehoek gezegd dat jij het onderzoek doet. Niemand anders komt daar met zijn fikken aan. Kan natuurlijk zijn dat ze door een jaloerse minnaar is omgebracht, maar ik wil dat zo snel mogelijk zeker weten. Slik twee pijnstillers en kom hierheen.’

Nee, dacht ze nadat hij had opgelegd. Eindelijk zou ze dit weekend eens een beetje aan zichzelf toekomen. Lekker uitzieken op de bank en zich door Marit in de watten laten leggen.

Ze sloeg haar ogen op naar het plafond. ‘Waaróm?’

‘Het is gewoon een dertien-in-een-dozijn, elke-dag-hetzelfde-moord,’ gromde ze schor voor zich uit. ‘Laat Herman het doen.’

Ze hoestte hevig, het deed pijn aan haar borstbeen. Eigenlijk moest ze naar de dokter, misschien had ze wel een longontsteking.

Maar het was een vanzelfsprekendheid dat ze zich aankleedde en even later in haar auto stapte. Dat vreselijke arbeidsethos van politiemensen. Waarom zei ze niet tegen Eerenberg dat hij het heen en weer kon krijgen?

‘Omdat criminelen zich niet aan kantoortijden houden, Anne,’ mopperde ze hardop, terwijl ze de snelweg opreed richting Amsterdam.

Even later belde ze met haar team om zich helemaal bij te laten praten.

*

De slagboom bij het hoofdbureau van politie aan de Elandsgracht ging omhoog. Anne was een van de weinige functionarissen die hun dienstauto op de binnenplaats van het hoofdbureau mochten parkeren. Eigenlijk was dat alleen voorbehouden aan de leden van de korpsleiding, maar in een stad waar liquidaties in het criminele milieu aan de orde van de dag leken te zijn, vond Eerenberg dat zijn chef ZwaCri altijd onmiddellijk moest kunnen uitrukken.

Anne verdacht hem er echter van dat hij het zo geregeld had om ervoor te zorgen dat ze veilig van en naar haar auto kon. Amsterdam zuchtte onder de aanslagen van de drugsbendes die elkaar inmiddels met automatische wapens om de haverklap naar de andere wereld hielpen.

De laatste maanden was het uitzonderlijk heftig geweest. ‘*Mocro War!*’ kopten de kranten. Na een paar jaren van schijnbare rust overspoelde een nieuwe liquidatiegolf de hoofdstad. Langzaam begon het verschijnsel bijna deel uit te maken van alledaags Amsterdam. Ook Anne raakte er niet meer door van haar stuk; bij groot-schalige handel in drugs door deze bendes werden liquidaties weer gemeengoed. Opperuimd staat netjes, dacht ze soms even bij zichzelf. Iedereen dacht dat, niemand zei het hardop. Soms stemde het opruimen van een echt